

OBSAH

Úvod	5	<i>Scholastici</i>	<i>Liberálové</i>	
<i>Předsokratovští filozofové</i>		Sv. Anselm	48	Adam Smith
Thales z Milétu	8	Sv. Tomáš Akvinský	50	Mary Wollstonecraftová
Pythagoras ze Samu	10	John Duns Scotus	52	Thomas Paine
Xenofanes z Kolofónu	12	William Occam	54	Jeremy Bentham
Herakleitos	14	<i>Věk vědy</i>		John Stuart Mill
<i>Elejtští filozofové</i>		Mikuláš Kopernik	56	Auguste Comte
Parmenides z Eleje	16	Niccolò Machiavelli	58	<i>Evolucionisté</i>
Zenon z Eleje	18	Erasmus Rotterdamský	60	Charles Darwin
<i>Akademikové</i>		Thomas More	62	Henri Louis Bergson
Sokrates	20	Francis Bacon	64	Alfred North Whitehead
Platon	22	Galileo Galilei	66	<i>Pragmatikové</i>
Aristoteles	24	Thomas Hobbes	68	Ernst Mach
<i>Atomisté</i>		Sir Isaac Newton	70	Charles Peirce
Demokritos	26	<i>Racionalisté</i>		William James
Epikuros	28	René Descartes	72	John Dewey
<i>Kynikové</i>		Antoine Arnauld	74	<i>Materialisté</i>
Diogenes ze Sinope	30	Nicolas Malebranche	76	Karel Marx
<i>Stoikové</i>		Benedict de Spinoza	78	Bedřich Engels
Marcus Tullius Cicero	32	Gottfried Wilhelm von Leibniz	80	Vladimír Iljič Lenin
Filon Alexandrijský	34	<i>Empirikové</i>		Sigmund Freud
Lucius Annaeus Seneca	36	John Locke	82	Carl Gustav Jung
Marcus Aurelius	38	David Hume	84	John Maynard Keynes
<i>Skeptikové</i>		Thomas Reid	86	<i>Existencialisté</i>
Sextus Empeiricus	40	Voltaire	88	Søren Kierkegaard
<i>Novoplatonská filozofie</i>		Jean-Jacques Rousseau	90	Friedrich Nietzsche
Plotinos	42	Denis Diderot	92	Edmund Husserl
<i>Křesťané</i>		<i>Idealisté</i>		Martin Heidegger
Sv. Augustin z Hippo	44	George Berkeley	94	Jean-Paul Sartre
Boëthius	46	Immanuel Kant	96	Albert Camus
		Friedrich Schiller	98	Simone de Beauvoir
		Frederick Schelling	100	
		George Hegel	102	
		Arthur Schopenhauer	104	

*Lingvisticky orientovaná
filozofie*

Gottlob Frege	158
Bertrand Russell	160
Ludwig Wittgenstein	162
Ferdinand de Saussure	164
George Edward Moore	166
Moritz Schlick	168
— Lev Semjonovič Vygotskij	170
Rudolph Carnap	172
Alfred Julius Ayer	174
Alfred Tarski	176
John Langshaw Austin	178
Gilbert Ryle	180
Avram Noam Chomsky	182

Postmodernismus

Claude Levi-Strauss	184
Michel Foucault	186
Jacques Derrida	188

Nová věda

Emile Durkheim	190
Albert Einstein	192
Karl Popper	194
Kurt Gödel	196
Alan Turing	198
— Burrhus Frederic Skinner	200
Thomas Kuhn	202
Paul Feyerabend	204
W. V. O. Quine	206

Slovníček pojmů	209
-----------------	-----

ÚVOD

Jsou věci mezi nebem a zemí, Horatio,
o nichž se filozofům ani nesní.

Hamlet, I.v.

Ve chvíli, kdy Shakespearův princ Hamlet pronáší ona památná slova, vyvolává v něm neklid duch jeho mrtvého otce, který se neustále vrací na cimbuří hradu i do Hamletovy utrápené mysli. Shakespeare psal svá dramata v době, kdy žil Bacon a Galileo. Tvořil ve světě, jemuž dávaly podobu myšlenky Machiaveliho a Kopernika. Jako komentátor tehdejšího společenského dění tak Hamleta takřka jistě použil, aby jeho prostřednictvím zareagoval na tvrzení o nastupujícím „věku vědy“ a ironicky si rýpl do filozofie, směřující od náboženství a uzavřenosti do sebe samé k naprosto materialistické koncepci světa.

Navzdory tomu však Hamletův výrok výstižně charakterizuje cíl, jenž si kladli filozofové, jejichž jména najdeme v této knize. Co dalšího se ještě nachází „mezi nebem a zemí“ kromě toho, co již odhalilo poznání, kterého jsme zatím dosáhli? Odpovědi nabízené různými mysliteli mívají jen pramálo společného, jenže právě to musíme u filozofů předpokládat. Filozofie je sice podobně jako kterákoli jiná oblast lidské činnosti zakotvena v kontextu své doby, ale současně se snaží pronikat za hranice stávajícího způsobu myšlení. Nejedná se o vědu, která by se zabývala o sběr a třídění nových informací, a není ani uměním představujícím reakci na svět, jak jej vnímáme. Pokud budeme mít toto vše na mysli, pak porozumíme snadněji myšlení významných filozofů, o nichž se píše na následujících stránkách. Vše bude o to jasnější, jestliže k nim přistoupíme s pochopením podstaty i významu jejich snažení.

Existuje-li jedna jediná věc charakterizující metodu stejně jako samotný výsledek filozofického bádání, je jí nepochybně naprostý nedostatek shody předcházející celému procesu, na němž se často nezmění vůbec nic ani poté, kdy je práce hotová. Příčina takového stavu tkví v samotné podstatě otázek, o jejichž řešení se filozofové snaží. Na mnoho problémů ležících